

شرح جامع

سازمان های بین المللی

«علوم سیاسی و روابط بین الملل»

مولفان: محمد حسنی – حمیده رهانجام

پیشگفتار ناشر

خداوند بزرگ را شاکریم که فرصتی عنایت فرمود تا بتوانیم قدمی در جهت گسترش علم و فرهنگ کشور عزیزمان برداریم و مسیری هموار را در اختیار مخاطبان و داوطلبان علاقمند به ادامه تحصیل قرار دهیم. از آنجائی که در حوزه کتاب‌های درسی و کمک درسی کارشناسی ارشد کتاب‌های زیادی به رشته تحریر در آمده است با این حال وجود یک مجموعه جامع، دقیق، کامل و دارای رفرنس (منابع) مستند احساس می‌شود.

همیشه دغدغه داشتیم که ای کاش می‌شد تمامی منابع پراکنده و گاه‌ا دست‌نیافتنی کنکور در یک مجموعه به گونه‌ای جذاب و شیوا آماده می‌شد و همچنین سوالات دوره‌های قبل کنکور نیز به گونه‌ای تشریحی پاسخ داده می‌شدند، که خدش‌های بر آنها وارد نشود و خیال داوطلبان عزیز آنقدر آسوده باشد که اطلاعات مندرج در پاسخنامه‌ها را برای بهره‌گیری در آزمون خود بکار گیرند. این کار با یاری خداوند بزرگ و همکاری نخبه‌ترین دانشجویان و اساتید کشور در انتشارات ارشد هماهنگ گردید و در تمامی مقاطع تحصیلی از کاردانی به کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری در حوزه آزمون‌های سراسری - آزاد و پیام نور بسته‌های آموزشی شامل کتاب‌های بانک سوالات و کتاب‌های شرح جامع درس آماده گردید. در تهیه مجموعه‌های فوق‌الذکر از فارغ‌التحصیلان کارشناسی ارشد و دکتری که حائز رتبه‌های تک رنژی کنکور می‌باشند، استفاده کرده‌ایم، تا شما عزیزان بتوانید در راستای افزایش توان علمی خود در جهت نیل به مقصود خویش نایل آید. بدون تردید می‌توان گفت که برای اولین بار در نظام آموزشی کشور مجموعه‌ای به این سبک عرضه می‌شود که در کیفیت و کمیت بی‌نظیر بوده و تمامی نیازهای دانشجویان و داوطلبان عزیز را پوشش می‌دهد. امید است که استفاده از این مجموعه عزیزان را در جهت موفقیت در آزمون یاری رسانده باشد. در پایان لازم به ذکر است که بی‌نقصی محض از آن خداوند متعال می‌باشد، بنا براین از تمامی خوانندگان و داوطلبان عزیز خواهشمندیم نظرات سازنده خود را در مورد این کتاب به سایت انتشارات ارشد اعلام نمایند تا ما را در جهت هر چه بهتر آماده کردن این محصولات یاری رسانند.

با تشکر

ناشر

www.arshadbook.ir

تقدیم به

تمام کسانی که با وجود خود مهربانی و آرامش را به دیگران انتقال می دهند.

پیشگفتار مولفین:

حمد و سپاس خداوند رحمان و رحیم که در این ره کمکمان کرد و توانستیم در راه گسترش علم قدمی برداریم. با توجه به این که منابع کنکور کارشناسی ارشد برای رشته علوم سیاسی و گرایشات آن باعث سردرگمی دانشجویان در هنگام آماده شدن برای کنکور کارشناسی ارشد شده است، بر آن شدیم که یکی از این منابع را به طور کامل به آن بپردازیم. درس سازمانهای بین المللی یکی از دروسی است که در کنکور کارشناسی ارشد از آن استفاده شده و سوالاتی را برای آن طرح می کنند. این درس یکی از درس های شیرین و مهم این رشته محسوب شده و تا درجه دکتری نیز از آن استفاده می شود. در این مجموعه سعی شده است که از مهمترین منابع در این درس استفاده شود و از مهمترین مطالب و نکته های این منابع بهره برده شود. بعد از هر فصل نیز سوالاتی در نظر گرفته شده است که برای بهتر فهمیدن شرح مطالب آورده شده است. از آنجاییکه این مجموعه بدون عیب و نقص نمی باشد، از صاحب نظران و خوانندگان گرامی خواهشمندیم که با پیشنهادات و نظرات اصلاحی خود، ما را یاری کنند. در پایان از تمامی کسانی که ما را در این راه یاری و تشویق کردند، تشکر و قدردانی می کنیم.

محمد حسنی - حمیده ره انجام

پاییز ۸۸

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول : درآمدی بر سازمان‌های بین‌المللی	
اتحادیه‌های بین‌المللی.....	۱۴
تعریف و ویژگی‌های سازمانهای بین‌المللی.....	۱۴
شخصیت بین‌المللی سازمانهای بین‌المللی.....	۱۴
صلاحیت سازمانهای بین‌المللی.....	۱۵
۱- نظریه «صلاحیت تصریح شده».....	۱۵
۲- نظریه «صلاحیت ضمنی».....	۱۵
عضویت در سازمانهای بین‌المللی.....	۱۵
مزایا و مصونیت‌های سازمان بین‌المللی.....	۱۶
قطعه‌نامه‌های سازمانهای بین‌المللی.....	۱۸
۱- قطعه‌نامه‌های داخلی سازمان ملل.....	۱۸
۲- قطعه‌نامه‌های مربوط به حفظ صلح و امنیت بین‌المللی.....	۱۸
۳- قطعه‌نامه‌های اعلامی.....	۱۸
طبقه‌بندی سازمان‌های بین‌المللی.....	۱۹
الف) سازمانهای بین‌الدولی.....	۱۹
سازمانهای بین‌الدولی جهانی وابسته به خانواده ملل متحد.....	۱۹
سازمان‌های بین‌الدولی جهانی خارج از خانواده ملل متحد.....	۲۰
ب) سازمانهای غیردولتی.....	۲۰
نهادهای بین‌المللی و سازمانهای بین‌المللی.....	۲۱
گامهای نخستین در همکاری بین‌المللی.....	۲۱
سازمان‌های بین‌المللی در قرن بیستم.....	۲۲
انتظارات از سازمانهای بین‌المللی.....	۲۳
چارچوب‌های نظری در تشکیل سازمانهای بین‌المللی.....	۲۳
مقایسه دیدگاه آرمانگرایان واقعگرایان.....	۲۴
ایده آلیست‌ها.....	۲۴
رنالیست‌ها.....	۲۴
کارکردگرایی و همگرایی.....	۲۵
کارکردگرایی.....	۲۵
نظام‌های همگرا.....	۲۵
تست‌های آخر فصل.....	۲۶
پاسخ تست‌های آخر فصل.....	۳۱
فصل دوم: جامعه ملل	
طرح جامعه ملل.....	۳۶
ترکیب جامعه ملل.....	۳۶
ارکان جامعه ملل.....	۳۷
بند ۱- مجمع.....	۳۷
۱- اختیارات مشترک مجمع و شورا.....	۳۷

عنوان

صفحه

۲- اختیارات بهم پیوسته.....	۳۷
۳- اختیارات خاص.....	۳۸
بند ۲- شورا.....	۳۸
بند ۳- دبیرخانه.....	۳۹
دادگاه دائمی دادگستری بین المللی (PICJ).....	۳۹
شورای دایمی قیمومیت.....	۳۹
سازمان بین المللی کار (ILO).....	۴۰
علل شکست و ضعف های جامعه ملل.....	۴۰
تست های آخر فصل.....	۴۱
پاسخ تست های آخر فصل.....	۴۳

فصل سوم: سازمان ملل متحد

اهداف و اصول سازمان ملل متحد.....	۴۸
ترکیب سازمان ملل متحد.....	۴۹
بند ۱- شرایط عضویت در سازمان ملل متحد.....	۴۹
بند ۲- آیین پذیرش در سازمان ملل.....	۴۹
بند ۳- وضعیت دولت های غیر عضو در سازمان ملل متحد.....	۴۹
بند ۴- پذیرش به همکاری کشورهای غیر عضو در سازمان ملل.....	۵۰
بند ۵- وضعیت کشورهای کوچک یا ذره ای.....	۵۰
بند ۶- وضعیت هیئت های نمایندگی دولت ها.....	۵۰
بند ۷- شرایط خروج، اخراج، تعلیق عضویت و حق رای.....	۵۱
ارکان اصلی سازمان ملل متحد.....	۵۱
بند ۱- رکن اول: شورای امنیت.....	۵۱
الف) حل مسالمت آمیز اختلافات.....	۵۳
ب) توسل به اقدامات جبری و تنبیهی.....	۵۴
بند ۲- رکن دوم: مجمع عمومی.....	۵۵
قطعه نامه اتحاد برای صلح.....	۵۷
۴- کمیته وابسته به مجمع عمومی.....	۵۷
۵- آیین کار مجمع عمومی.....	۵۷
بند ۳- رکن سوم - دیوان بین المللی دادگستری.....	۵۸
۱- تاریخچه.....	۵۸
۲- پیدایش دیوان دایمی بین المللی دادگستری.....	۵۸
۳- مقایسه دیوان دایمی با دیوان بین المللی دادگستری.....	۵۹
۴- تاسیس دیوان بین المللی دادگستری.....	۶۰
۵- صلاحیت دیوان بین المللی دادگستری.....	۶۰
محدودیت های صلاحیت دیوان بین المللی دادگستری.....	۶۱
۲- از حیث موضوع دعوی.....	۶۲
۳- از حیث رضایت دولت ها.....	۶۲
۴- از حیث مجاری رضایت دولت ها.....	۶۲
۱- دبیرکل.....	۶۳
۲- نهاد دبیرخانه.....	۶۴
۳- انتصاب های مرتب.....	۶۵
تست های آخر فصل.....	۶۶
پاسخ تست های آخر فصل.....	۸۰

فصل چهارم : ارکان فرعی مجمع عمومی

ارکان فرعی شورای اقتصادی واجتماعی	۸۸
ارکان فرعی شورای امنیت	۸۸
تست‌های آخر فصل	۹۰
پاسخ تست‌های آخر فصل	۹۲

فصل پنجم : سازمانهای تخصصی وابسته به سازمان ملل

۱- وجود ارتباط از طریق انعقاد موافقت نامه:	۹۵
۲- داشتن مسئولیت‌های وسیع بین المللی در زمینه‌های مختلف:	۹۵
۴- موسسات تخصصی وابسته با سازمان ملل متحد:	۹۶
۴- سازمان بهداشت جهانی-who	۹۸
۶- صندوق بین المللی پول-IMF	۹۹
۷- گروه بانک جهانی:-W.B.G.	۱۰۰
۸- صندوق بین المللی توسعه کشاورزی-IFAO	۱۰۰
۹- سازمان توسعه صنعتی ملل متحد-UNIDO	۱۰۱
۱۰- سازمان جهانی هواشناسی-WMO	۱۰۱
۱۱- سازمان کشتیرانی بین المللی-IMO	۱۰۱
۱۲ - اتحادیه مخابرات بین المللی-ITV	۱۰۲
۱۳ - اتحادیه پستی جهانی-UPV	۱۰۲
۱۴- سازمان جهان مالکیت معنوی-WIPO	۱۰۳
۱۵- سازمان تجارت جهانی- WTO (موافقت نامه عمومی تعرفه و تجارت GATT)	۱۰۳
هشت دور مذاکرات گات:	۱۰۴
ارکان سازمان تجارت جهانی:	۱۰۴
۱۶- آژانس بین المللی انرژی اتمی-IAEA	۱۰۴
تست‌های آخر فصل	۱۰۶
پاسخ تست‌های آخر فصل	۱۱۰

فصل ششم : سازمانها منطقه‌ای و بین منطقه‌ای

سازمانهای منطقه ای اروپا و آتلانتیک:	۱۱۳
۱- کمیسیون اقتصادی سازمان ملل متحد برای اروپا (۱۹۴۶):	۱۱۳
۲- سازمان اروپایی همکاری اقتصادی (۱۹۴۸)-OECE	۱۱۳
۳- سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (۱۹۶۱)-OCDE	۱۱۳
۴- اتحادیه اروپایی مبادله آزاد: ۱۹۵۹	۱۱۴
۵- شورای همکاری اقتصادی متقابل-COMECON	۱۱۴
۶- جامعه اروپایی انرژی هسته‌ای (اوراتم):	۱۱۴
۷- شورای اروپا:	۱۱۵
۸- جامعه اروپایی زغال سنگ وفولاد (۱۹۵۲):	۱۱۶
۹- اتحادیه اروپایی:	۱۱۶
اهداف اتحادیه اروپایی:	۱۱۷
ارکان اتحادیه اروپایی:	۱۱۷
وظایف پارلمان اروپایی:	۱۱۸
سازمانهای منطقه ای آسیایی و آفریقایی:	۱۱۸
۱- سازمان همکاری و اقتصادی (اکو):	۱۱۸
سازمان اکو دارای ارکان زیر است:	۱۲۰
۳- اتحادیه عرب (اتحادیه کشورهای عربی):	۱۲۱
اهداف اتحادیه:	۱۲۲

عنوان

صفحه

۴- سازمانهای آفریقایی:.....	۱۲۲
سازمان منطقه‌ای آمریکایی:.....	۱۲۴
۱- سازمان کشورهای آمریکایی:.....	۱۲۴
۲- سازمان کشورهای آمریکای مرکزی.....	۱۲۵
۳- سازمان کشورهای آمریکای لاتین.....	۱۲۵
۴- سازمان کشورهای حوزه کارائیب.....	۱۲۶
سازمانهای فرامنطقه‌ای.....	۱۲۶
عمده ترین ضعف های جنبش را می توان به قرار زیر بیان کرد:.....	۱۲۸
۲- سازمان کنفرانس اسلامی.....	۱۲۸
اعضای سازمان کنفرانس اسلامی.....	۱۲۸
۳- سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو).....	۱۳۰
هدفهای پیمان.....	۱۳۰
ناتو و تحولات بین الملل.....	۱۳۰
استراتژی نوین ساختار نظامی - دفاعی.....	۱۳۱
تاسیس شورای همکاری آتلانتیک شمالی.....	۱۳۱
ایجاد پاسداری صلح از سوی ناتو.....	۱۳۲
دلایل گرایش همکاری ناتو با سازمان ملل.....	۱۳۲
تست های آخر فصل.....	۱۳۳
پاسخ تست های آخر فصل.....	۱۳۸

فصل هفتم : ایران و سازمان های بین المللی

ایران و سازمان ملل متحد.....	۱۴۱
ایران و سازمان کنفرانس اسلامی.....	۱۴۳
اجلاس سران در تهران، از جهاتی چند، دارای ابعاد ویژه ای است.....	۱۴۳
اقدامات ایران به هنگام ریاست سازمان کنفرانس اسلامی.....	۱۴۳
تست های آخر فصل.....	۱۴۴
پاسخ تست های آخر فصل.....	۱۴۵

فصل هشتم : جایگاه شورای امنیت در نظم نوین جهانی

نقش و ساختار شورای امنیت.....	۱۵۰
اقدامات شورای امنیت سازمان ملل پس از جنگ سرد.....	۱۵۱
موانع و مشکلات سازمان ملل در اجرای عملیات حفظ صلح.....	۱۵۲
مداخلات بشر دوستانه و حاکمیت دولت ها پس از جنگ سرد.....	۱۵۳
عملکرد شورای امنیت سازمان ملل در قبال بحران کویت.....	۱۵۴
عملکرد شورای امنیت در قبال بحران هائیتی.....	۱۵۵
عملکرد شورای امنیت در قبال بحران سومالی.....	۱۵۶
عملکرد شورای امنیت سازمان ملل در قبال بحران بوسنی و هرزگوین:.....	۱۵۷
تست های آخر فصل.....	۱۵۹
پاسخ تست های آخر فصل.....	۱۶۲
ضمیمه.....	۱۶۳
منابع و مآخذ.....	۱۸۳

فصل اول

در آمدي بر سازمان‌های بين‌المللی

عناوین اصلی

- ◀ تاریخچه سازمان‌های بین‌المللی
- ◀ تعریف و ویژگی‌های سازمان‌های بین‌المللی
- ◀ شفافیت بین‌المللی سازمان‌های بین‌المللی
- ◀ صلاحیت سازمان‌های بین‌المللی
- ◀ عضویت در سازمان‌های بین‌المللی
- ◀ مزایا و مصونیت‌های سازمان‌های بین‌المللی
- ◀ قطعنامه‌های سازمان‌های بین‌المللی
- ◀ طبقه‌بندی سازمان‌های بین‌المللی
- ◀ نهادهای بین‌المللی و سازمان‌های بین‌المللی
- ◀ گام‌های نخستین در همکاری بین‌المللی
- ◀ انتظارات از سازمان‌های بین‌المللی
- ◀ چهار چوب‌های نظری در تشکیل سازمان‌های بین‌المللی
- ◀ مقایسه دیدگاه آرمان‌گرایان و واقع‌گرایان
- ◀ کارکرد گرایی و نظام‌های همگرا
- ◀ شکست‌ها – نقطه ضعف‌ها و نارسایی‌های سازمان‌های بین‌المللی

فصل اول

در آمدی بر سازمانهای بین المللی

تاریخچه سازمانهای بین المللی

پیشرفت مکانیسم های ارتباطی و گسترش تجارت بین المللی نیاز به تاسیس نهادهایی را مشهود می ساخت که بر اساس مقررات خاصی فعالیت کنند. در یونان و روم باستان، نهادی که حمایت از منافع شهروندان خود را که در بنادر کشورهای خارجی به تجارت اشتغال داشته، به عهده داشت، کنسول نامیده می شد. به علت عدم هر گونه مسئولیت سیاسی کنسول در خارج از کشور، افراد دیگری به عنوان نماینده سیاسی کشور خویش، به نام سفیر، در خارج اعزام شدند. این دیپلماسی دوگانه (کنسول - سفیر) از قرن پانزدهم بنا به پیشنهاد حکومت های ایتالیا جای خود را به سفیر دیپلماتیک دائم داد. از جمله کنفرانسهای بین المللی که متشکل از نمایندگان کشورها بودند که از نیمه قرن نوزدهم گرایش کشورها به تشکیل چنین تجمعاتی پیش از پیش مشهود بود، می توان نخست به صلح وستفالی در سال ۱۶۴۸ که ناشی از یک کنفرانس بین المللی بود، اشاره کرد. پس از جنگ های ناپلئونی، صلح نامه هایی از طریق کنگره وین در ۱۸۱۵ بین کشورهای اروپایی منعقد شد. همچنین پس از پایان جنگ اول جهانی، مذاکرات کنفرانس پاریس در سال ۱۹۱۸ نهایتاً منجر به انعقاد معاهدات ورسای در سال ۱۹۱۹ گردید. کنفرانسهای لاهه در سالهای ۱۸۹۹ و ۱۹۰۷ نیز در جهت وضع مقررات بین المللی در زمینه حقوق جنگ دریایی و زمینی تشکیل شدند. شایان ذکر است که کنگره وین با ابتکار سیستم کنسرت نقطه عطفی در ایجاد سازمانهای بین المللی و نحوه فعالیت آنها بوده است. این کنگره همان گونه که الکساندر اول در نظر داشت اتحادی بین قدرت های فاتح را بوجود آورد. کنسرت اروپا به عنوان یک سیستم تقریباً نهادینه شده حتی پس از فروپاشی "اتحاد مقدس" باقی ماند. با وقوع جنگ جهانی اول، توازن قدرت در اروپا که مبتنی بر توافقات کنسرت اروپا بود، از بین رفت و کنفرانسهای ۱۳-۱۹۱۲ لندن که در پایان جنگ های بالکان برگزار شد، آخرین کنفرانسهایی بود که در چهارچوب سیستم کنسرت اروپا تشکیل شد.

اتحادیه های بین المللی خصوصی:

این اتحادیه ها توسط موجودیت های غیر دولتی که عموماً اشخاص خصوصی و یا اتحادیه های صنفی بودند و به قصد دفاع از منافع یا جنبه بین المللی داشته و حمایت از این منافع از طریق مشارکت بین المللی میسر بود تشکیل می شدند. شاید بتوان گفت که "کنوانسیون جهانی ضد بردگی" (۱۸۴۰) نخستین کنفرانس خصوصی بود، که اشخاص خصوصی در حمایت از انسانها تشکیل دادند. از جمله اتحادیه های بین المللی می توان به "کمیته بین المللی صلیب سرخ" (۱۸۶۳)، "اتحادیه بین المجالس" (۱۸۸۹)، "انجمن حقوق بین الملل" (۱۸۷۳)، "انجمن ادبیات و هنر" (۱۸۷۸)، و "اتاق بازرگانی بین المللی" (۱۹۱۹) اشاره کرد. در سال ۱۹۱۰ جامعه ای به نام "اتحادیه جوامع بین المللی" به منظور هماهنگ کردن فعالیت و تدوین شرایط عضویت در اتحادیه ها بوجود آمد. شرایط عضویت به قرار زیر تعیین شد:

- ۱- دارا بودن یک ارگان دائمی
- ۲- دربرگرفتن منافع کلیه کشورها و نه تنها منافع کشورهای حامل
- ۳- آزادی عضویت برای کلیه کشورها و اشخاص

اتحادیه های بین المللی:

این اتحادیه ها از اجتماع کشورها و سازمانهای دولتی و براساس یک معاهده دو جانبه یا چند جانبه تشکیل می شدند. از جمله این اتحادیه ها می توان به "کمیسیون راین"، "کنگره ۱۸۱۵ وین"، "کمیسیون اروپایی ۱۸۵۶"، "کمیسیون بین المللی دانوب"، "اتحادیه بین المللی حمل و نقل راه آهن" در ۱۸۹۰، "اتحادیه جهانی پست" در ۱۸۷۴ "دفتر بین المللی بهداشت عمومی" در سال ۱۹۰۳، "اتحادیه بین المللی حق چاپ"، "اتحادیه بین المللی شکر" و "مؤسسه بین المللی کشاورزی" اشاره کرد. همچنین تأسیس جامعه ملل را باید نقطه عطفی در فعالیت سازمانهای بین المللی دانست. این سازمان نخستین سازمان جهان بین الدولی بود که اهداف وسیع و چند گانه ای را دنبال می کرد.

تعریف و ویژگی های سازمانهای بین المللی

سازمانهای بین المللی را می توان به قرار زیر تعریف کرد:

سازمانهای بین المللی به تجمعی از دولت ها اطلاق می شود که براساس یک سند تأسیس (معاهده) تشکیل می شود و اعضای آن اهداف مشترکی را در چارچوب نهادها و کارگزاری های ویژه با فعالیت مستمر و مداوم دنبال می کنند. براساس تعریف فوق می توان ویژگی های سازمانهای بین المللی را به شرح زیر ملاحظه کرد:

- ۱- سازمانهای بین المللی از اجتماع دولت ها تشکیل می شود.
- ۲- سازمان بین المللی براساس یک سند تأسیس ایجاد می شود.
- ۳- اعضای سازمانها اهداف مشترکی را دنبال می کنند.
- ۴- فعالیت سازمان در چارچوب ارکان و کارگزاری های خاص صورت می گیرد.
- ۵- فعالیت سازمان مستمر و مداوم است.

شخصیت بین المللی سازمانهای بین المللی

پس از جنگ جهانی دوم مناقشه در مورد این که آیا سازمان های بین المللی دولتی می توانند دارای شخصیت حقوقی شوند، به طور جدی مطرح شد. حقوقدانان و سازمانهای متعددی از جمله «بانک حل اختلافات بین المللی»، «کمیسیون جبران خسارت»، «کمیسیون اروپایی رود دانوب» از اعطای چنین شخصیتی به سازمانهای بین المللی دفاع می کردند. همچنین ماده یک قرارداد حل اختلاف بین «جامعه ملل» و کشور سوئیس مقرر می داشت که: جامعه ملل دارای شخصیت بین المللی و اهلیت حقوقی است و اصولاً به موجب قواعد حقوق بین المللی، محاکمه آن بدون رضایت صریح آن سازمان، توسط محاکم کشور سوئیس نمی تواند صورت گیرد.

این مفهوم نیز در ماده ۱۰۴ منشور سازمان ملل متحد در خصوص این سازمان اینگونه تبیین شده است:

«سازمان در خاک هر یک از اعضا از اهلیت حقوقی که برای انجام وظایف و رسیدن به مقاصد آن ضروری است متمتع می شود. مفاد منشور راجع به مزایا و مصونیت های سازمان که در ماده ۱۰۵ پیش بینی شده است نیز مفهوم مشابهی را افاده می کند. بند یک ماده مذکور مقرر می دارد:

«دو سازمان در خاک هر یک از اعضای خود از امتیازات و مصونیت هایی که برای رسیدن به مقاصد آن ضروری است برخوردار خواهد بود.»

آثار حقوقی کسب شخصیت بین المللی توسط سازمانها را می توان به قرار زیر شمرد:

- ۱- پیدایش موجودیت جدید به عنوان یکی از تابعین حقوق بین الملل.
- ۲- استقلال در تصمیم گیری.

۳- استقلال مالی سازمانها.

۴- استقلال حقوقی سازمانها.

۵- داشتن دارایی و اموال مستقل.

صلاحیت سازمانهای بین‌المللی:

۱- نظریه «صلاحیت تصریح شده»

به موجب این نظریه، سازمانهای بین‌المللی تنها در حدود اختیارات و وظایفی که صراحتاً توسط دولت‌های بوجود آورنده جهت صلاحیت‌های ضروری در روابط بین‌المللی بر آنها اعطا شده، اختیار دارند و خارج از آن صلاحیت دیگری ندارند. به عبارت دیگر، برای کشف صلاحیت سازمان باید از طریق تفسیر مواد و اصول اساسنامه آن سازمان عمل کرد. دولت‌های مؤسس نیز باید اقدامات خود را در چهار چوب اساسنامه به اجرا گذارند. از طرفداران این نظریه می‌توان "پروفسور روتر" و حقوقدان مشهور اتریشی "هانس کلسن" را نام برد.

۲- نظریه «صلاحیت ضمنی»

برخلاف نظریه پیشین، طرفداران این نظریه معتقدند که صلاحیت و اختیارات سازمانهای بین‌المللی فقط بستگی و محدود به موارد پیش بینی شده در اساسنامه یا سایر اسناد تاسیس آنها نیست بلکه سازمانها تا آنجا صلاحیت و اختیار دارند که برای انجام اهداف و مقاصدشان لازم و ضروری است. حتی اگر از موارد پیش بینی شده در اساسنامه عدول کند.

از طرفداران این نظریه می‌توان "خانم باستید" و "پروفسور شرموس" را نام برد.

لازم به ذکر است که صلاحیت ضمنی سازمانهای بین‌المللی را می‌توان به طرق زیر تعیین کرد:

۱- استخراج صلاحیت‌های جدید سازمان از طریق بررسی اساسنامه و سایر اسناد سازمان.

۲- استنباط صلاحیت سازمان از رویه و عملکرد آن.

۳- توجیه اقدامات توسط اهداف سازمان.

۴- سرانجام، تعیین صلاحیت در چهارچوب فعالیت سازمان.

طرفداران نظریه صلاحیت ضمنی اساس استدلال خود را رای مشورتی دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه در ۱۹۴۹ راجع

به ترمیم خسارات وارده به اعضای سازمان قرار می‌دهند.

عضویت در سازمانهای بین‌المللی

حق عضویت در سازمانهای بین‌المللی اصولاً به دولت‌ها تعلق دارد و سایر موجودیت‌ها از چنین حقی به طور استثنائی و ناقص استفاده می‌کنند. موجودیت‌هایی چون «تهضت‌های آزادی بخش» می‌توانند از حق عضویت محدود برخوردار شوند. این موجودیت‌ها با انعقاد موافقت‌نامه ای به نام «موافقت‌نامه مشارکت» به عضویت ناظر یک سازمان بین‌المللی درمی‌آیند. اعضای ناظر یک سازمان بین‌المللی صرفاً حق مشارکت در مذاکرات مطرح شده در سازمان را داشته و دارای حق شرکت در رای‌گیری نشد.

شایان ذکر است که هر چند دولت‌های اعضای اصلی سازمانهای بین‌المللی هستند، عضویت دولت‌ها در این سازمانها همواره یکسان نبوده است. برخی از سازمانها به روی کلیه دولت‌ها باز و برخی دیگر اعضای خود را به تعداد خاصی از دولت‌ها محدود کرده‌اند. «سازمان ملل متحد» را می‌توان به عنوان سازمان بین‌المللی باز و سازمان «آ. سه. آن»، «ناتو»، «اتحادیه اروپایی» را میتوان سازمان بین‌المللی محدود به شمار آورد.